

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/377/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214218324
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2214218324.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Jozefa Mačeja a JUDr. Daniela Ilavského v právnej veci žalobkyne: Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36 234 176, so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, zastúpenej splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., Piaristická 707/25, Trenčín, IČO: 47 234 679, proti žalovanému: Z. Z., nar. X. Y. XXXX, bytom P. XX, XXX XX K. G., o 550,61 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 12. marca 2015 č. k. 7C 287/2014-36, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej p o t v r d z u j e a v časti vyhlásenia neprijateľnej zmluvnej podmienky z r u š u j e .

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 449,10 eur s vyčísleným ročným úrokom z omeškania vo výške 27,27 eur, a s úrokom z omeškania vo výške 8,15% ročne počítaným zo sumy 449,10 eur od 18. septembra 2014 do zaplatenia, II. vo zvyšku žalobu zamietol, III. určil, že hlava 18 zmluvných úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia a.s. je neplatná z dôvodu neprijateľnej podmienky a IV. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok 33 eur. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne poukazom na § 1 ods. 1, § 2 písm. a), písm. b) a písm. j) a § 3 ods. 3 ZoOS (zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 1 a ods. 2, § 2 písm. a), písm. b) a písm. j) ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) § 39, § 41, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 OZ (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne dôvodnosťou žalobkyne v časti žalovanej pohľadávky v rozsahu 449,10 eur s príslušným úrokom z omeškania vo výške 8,15% ročne počítaným od 18. septembra 2014 do zaplatenia, z dôvodu preukázanej existencie povinnosti žalovaného vrátiť žalobkyni zostatok čerpaného, avšak do rozhodnutia súdu prvého stupňa nevráteného úveru v sume 449,10 eur, to všetko na základe Úverovej zmluvy č. 4306055280 z 13. júna 2013 s uplatneným zákonným úrokom z omeškania a v časti zamietnutia žaloby jej nedôvodnosťou, považujúc žalobkyňou poskytnutý spotrebiteľský úver na základe citovanej úverovej zmluvy za bezúročný a bez poplatkov, pre absenciu povinných náležitostí zmluvy o úvere uvedených v ust. § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, ako aj neplatnosti dojednania o zmluvnej pokute uvedeného v Hlave 18 úverových zmluvných podmienok žalobkyne pre ich neprijateľnosť. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p. (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne úspechom žalobkyne v spore (hoci úspech žalobkyne v spore bol len pomerný a nie úplný a tak bolo

potrebné rozhodnúť podľa § 142 ods. 2 O.s.p. podľa pomeru úspechu a neúspechu žalobkyne v spore - poznámka odvolacieho súdu), ktorej priznal plnú náhradu trov konania titulom zaplateného súdneho poplatku v sume 33,- eur.

Proti tomuto rozsudku v časti zamietnutia zvyškového nároku žalobkyne a v časti určenia neprijateľnej podmienky (výrok II. a III. rozsudku) podala včas odvolanie žalobkyňa s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie vecí súdu prvého stupňa, eventuálne návrhom na jeho zmenu tak, že žalobe žalobkyne sa v celom rozsahu vyhovie dôvodiac, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie okrem toho, že nie je riadne odôvodnené, vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci, považujúc úverovú zmluvu a všeobecné obchodné podmienky ktoré sú jej súčasťou za platné, obsahujúce všetky náležitosti vyžadované pre úverovú zmluvu ZoSÚ v jeho znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy a neobsahujúcu žiadne neprijateľné podmienky, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Súdu prvého stupňa vytkla nesprávnosť jeho záveru o nedôvodnosti žaloby v časti uplatnených úrokov a poplatkov pre v úverovej zmluve chýbajúci údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradia v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia dôvodiac, že výška splátky je uvedená v políčku č. 52 úverovej zmluvy (44,14 eur), počet splátok je uvedený na lícnej strane zmluvy v políčku 53 (12), frekvencia splátok je uvedená v políčku č. 58 na lícnej strane zmluvy (13. júla 2013 ako dátum prvej splátky) a v políčku č. 59 (úhrada nasledujúcich splátok vždy do 20. dňa v kalendárnom mesiaci) s tým, že žalovaný mal možnosť si od žalobcu vypýtať akékoľvek výpisy z účtu vo forme amortizačnej tabuľky tak, ako je to uvedené v Hlave 5 § 2 všeobecných zmluvných podmienok žalobkyne.

Žalovaný odvolací návrh nepodal a k odvolaniu žalobkyne sa vecne nevyjadril.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.) oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je v časti rozhodnutia vo veci samej vecne správny a je dôvodné ho v tejto časti potvrdiť (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.), čo však neplatilo v časti rozhodnutia súdu prvého stupňa o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, nakoľko išlo o rozhodnutie bez návrhu (nie však rozhodnutie vo veci samej) a dôvody pre ktoré bolo vydané neexistovali (§ 221 ods. 1 písm. i) O.s.p.). Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený dňa 23. februára 2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu súdu prvého stupňa dospel k záveru, že tento vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou použitou súdom prvého stupňa na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia ako aj s jeho záverom, že žalobkyne vzniklo právo len na zaplatenie rozdielu medzi sumou skutočne poskytnutých finančných prostriedkov a sumou ktorú žalovaný žalobkyne ku dňu rozhodovania súdu reálne vrátil (ako aj na žalobkyňou uplatnený úrok z omeškania), pre potrebu hľadiť na žalobkyňou poskytnutý úver ako úver bezúročný a bezpoplatkový, pre chýbajúcu dohodu zmluvných strán o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradia, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia (§ 9 ods.2, písm. k) ZoSÚ) avšak vzhľadom na potrebu vyporiadať sa s námietkami žalobkyne dopĺňa (§ 219 ods. 2 O.s.p.) nasledovné:

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie nároku žalobkyne na zaplatenie úrokov z úveru, zmluvných pokút a poplatkov za upomienky s ich príslušenstvom (teda zbytkových finančných nárokov žalobkyne, ktoré jej neboli súdom prvého stupňa priznané), ako plnenia z Úverovej zmluvy č. 4306055280 z 13. júna 2013, uzatvorenej medzi žalobkyňou ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom.

Podľa § 1 ods. 2 ZoSÚ, v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom

úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

Podľa ust. § 11 ods. 1, písm. b) ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y).

Z obsahu žalobkyňou predloženej úverovej zmluvy odvolací súd obdobne ako súd prvého stupňa zistil, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje platnú dohodu o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a to najmä členenie splátky tak, aby bolo zrejmé aká časť splátky ide na istinu, aká na úroky a aká na poplatky, hoci takéto členenie je potrebné v záujme ochrany spotrebiteľa, na sprehľadnenie jeho úverového vzťahu k veriteľovi a to najmä v prípade len čiastočných plnení, aby bolo zrejmé ako sa započítavali jednotlivé poskytnuté čo i len čiastočné plnenia zo strany spotrebiteľa, ako to už opakovane v minulosti judikoval Krajský súd Trnava. Obsahuje síce údaj o počte splátok (úver je potrebné splatiť v 12 splátkach) a výške mesačnej splátky ktorá je vymedzená len sumou 44,14 eur avšak tieto údaje sú v zmysle citovaných povinných náležitostí úverovej zmluvy nedostatočné, nakoľko z nich nie je možné zistiť v akom rozsahu je v dohodnutej splátke zahrnutá splátka istiny úveru, prípadne v akom rozsahu splátka zahŕňa splátku úrokov a iných poplatkov účtovaných žalobkyňou v súvislosti s úverom. Takýmto postupom sa obchádzali jednotlivé ustanovenia ZoSÚ a to ust. § 9 ods. 2 písm. k). Zákonom stanovené členenia a uvedenie jednotlivých čiastok splátok úveru nie je svojvoľné, ale predstavuje prehľadné vymedzenie povinností dlžníka tak, aby sa dokázal zorientovať v ponuke úverov poskytovaných veriteľmi na finančnom trhu a zároveň, aby sa zabránilo veriteľom požadovať od dlžníkov plnenia na ktoré nemajú právny nárok. Na tomto závere odvolacieho súdu nebol dôvod nič meniť a to ani na základe odvolacej námietky žalobkyne, že žalovaný bol oprávnený si kedykoľvek počas celej doby trvania úverovej zmluvy vyžiadať výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky ktorá uvádza splátky ktoré sa majú splatiť a lehoty a podmienky ich úhrady, vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov a prípadne i dodatočné náklady, nakoľko tieto právne významné skutočnosti, ako bolo vyššie uvedené, majú byť súčasťou úverovej zmluvy, aby spotrebiteľovi ešte pred jej uzatvorením umožnili posúdiť skutočný obsah veriteľom navrhovaného kontraktu (dôležitých primárnych práv a povinností zmluvných strán vyplývajúcich z uzatváranej zmluvy).

Pokiaľ ide o nároky žalobkyne na zaplatenie poplatkov za upomienky, ktoré vo svojej podstate z právneho, ako aj vecného hľadiska predstavujú sankcie (medzi ktoré patria aj zmluvné pokuty) nie je taktiež dôvod nestotožniť sa s argumentáciou súdu prvého stupňa uvedenou v odôvodnení napadnutého rozsudku a podporujúcou zvolený spôsob rozhodnutia, najmä záver o tom, že žalobkyňa nepreukázala právny nárok na ich priznanie, či už pre nepredloženie hodnoverného dôkazu preukazujúceho ich vystavenie a doručenie žalovanému, ale najmä z dôvodu, že dojednanie o takýchto sankciách, z ktorého si žalobkyňa uplatňovala v tomto konaní svoje nároky bolo neplatným, pre spôsob ktorý žalobkyňa zvolila na takéto dojednanie a to použité písmo, kedy samotná úverová zmluva (obsahujúca základné práva a povinnosti zmluvných strán z nej plynúce) je vyhotovená väčším písmom, ako prehlásenie (nachádzajúce sa v spodnej časti úverovej zmluvy) o tom, že neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy sú úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia a.s. (ktoré v § 2 hlavy 18 obsahujú dojednania o sankciách za porušenie zmluvy) a že dolu podpísaný klient (žalovaný) svojim podpisom potvrdzuje, že je oboznámený s týmito úverovými podmienkami, že sú mu všetky ich ustanovenia zrozumiteľné a považuje ich za dostatočne určité a prejavuje súhlas byť nimi viazaný. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že už takéto vyhotovenie časti zmluvy (v tomto prípade obsahujúcej inkorporačnú doložku) spôsobilo absolútnu neplatnosť takýchto právnych úkonov, z ktorých potom zmluvným stranám nevznikli žiadne práva a povinnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na doterajšiu súdnu prax, ktorá už v minulosti vyhodnotila zapracovanie dohody o sankciách za porušenie zmluvných podmienok do všeobecných obchodných podmienok, ako aj používanie tak drobného písma, ako aj jeho formy, ktoré je prakticky voľným okom nečitateľné, ako použila žalobkyňa na vyhotovenie časti úverovej zmluvy (v spotrebiteľských zmluvách) za nekalú obchodnú prax. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že voľným okom nečitateľná veľkosť písma je neprijateľnou podmienkou spotrebiteľskej zmluvy, ale tiež

klamlivou obchodnou praktikou, pri ktorej ide o tzv. klamlivé opomenutie. Ak sú informácie poskytnuté takouto nečitateľnou a neprehľadnou formou, má to ten dôsledok, ako keby spotrebiteľovi neboli poskytnuté vôbec. Podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (predtým zákon č. 634/1992 Z.z.) v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy, predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Ustanovenie § 7 ods. 2 citovaného zákona definuje, že obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Zmluva o úvere uvedená na prvej strane celej písomnosti a jej podstatné náležitosti sú uvádzané väčším písmom, sú pre priemerného spotrebiteľa zrozumiteľné. Všeobecné obchodné podmienky, majú odlišnú funkciu, ktorou je úprava menej podstatných náležitostí, nie sú pre existenciu zmluvného vzťahu a nároky zmluvných strán rozhodujúce, ale upravujú sa v nich zväčša technické otázky zmluvného vzťahu s cieľom sprehľadniť a zostručniť text samotnej zmluvy, aby nebolo potrebné opakovať rovnako znejúce zmluvné ustanovenia v každej zmluve. Ak však žalobkyňa využije nepozornosť spotrebiteľa, ktorý predpokladá, že všetky podstatné otázky týkajúce sa jeho povinností zo zmluvy vyplývajú priamo z textu zmluvy, a ukryje takú podstatnú náležitosť, akou je dohoda o zmluvnej pokute na porušenie zmluvných povinností do všeobecných obchodných podmienok, ide podľa názoru odvolacieho súdu o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, ktorý využíva lešť a neinformovanosť spotrebiteľa a môže narušiť jeho ekonomické správanie, pretože spotrebiteľ sa domnieva, že uzatvára zmluvu za podmienok ktoré sú v zmluve jednoznačne a výrazne označené. Konanie žalobkyne je v rozpore s dobrými mravmi je rozporom s objektívnym právom a tento rozpor spôsobuje neplatnosť právneho úkonu bez ohľadu na to, či subjekt o tomto rozpore vedel alebo nie.

Odvolací súd poukazuje (a sa i stotožňuje) na právny názor vyslovený Ústavným súdom Českej republiky v Náleze spis. zn. I. ÚS 3512/2011 z 11. novembra 2013, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel napr. od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak nemôžu slúžiť na to, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa pravdepodobne uniknú (napr. rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute.). Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nekoná v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nie je možné priznať právnu ochranu. Z uvedeného vyplýva záver, že v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednanie zakladajúce zmluvnú pokutu zásadne nemôžu byť súčasťou všeobecných obchodných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy, (listiny) samotnej.

Vzhľadom na vyššie uvedené potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti rozhodnutia vo veci samej ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, čo však neplatilo v časti jeho rozhodnutia o vyhlásení neprijateľných podmienok a to z dôvodu, že tieto bolo potrebné považovať v zmysle vyššie uvedených úvah (o neplatnosti inkorporačnej doložky začleňujúcej ich do úverovej zmluvy) za nedohodnuté a tak nebol dôvod vyhlásiť ich neplatnosť. Takáto povinnosť sa totiž vzťahuje len na dohodnuté zmluvné podmienky, z ktorého dôvodu potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti vyhlásenia neprijateľnosti zmluvných podmienok zrušil postupom podľa ust. § § 221 ods. 1 písm. i) O.s.p..

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a žalovanému, majúcemu vo veci plný úspech, náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si právo na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.